

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ
ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК

Андресва К. С., Жиліна Т. М. – к.б.н., доц.
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

КІЛЬКІСНА СТРУКТУРА КОМПЛЕКСУ НЕМАТОД ЛІСОВОЇ ПІДСТИЛКИ
РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЯЛІВЩИНА»

Лісова підстилка є місцем мешкання багатьох безхребетних тварин, зокрема нематод. Останнім часом до цієї групи тварин зростає інтерес, як до об'єктів, які відіграють важливу роль в процесах розкладу органічної речовини. Дослідженнями останніх 20 років доведено, що нематоди можуть бути індикаторами забруднення і деградації середовища існування [1, с. 27; 2, с. 14]. Проте, на даний час, нематоди залишаються недостатньо вивченими [3, с. 104]. Метою нашої роботи було порівняти кількісну структуру нематодокомплексу підстилки різних лісових екосистем РЛП «Ялівщина».

Дослідження проводили у РЛП «Ялівщина». Відбір проб, виділення та фіксацію нематод, виготовлення мікропрепаратів проводили за загальноприйнятими методиками.

Загальна чисельність нематод в підстилці досліджених лісових екосистем майже не відрізнялась. Так, в листяному лісі цей показник становив 2708 особин / 100 г підстилки, а в сосновому лісі – 2544 особин / 100 г підстилки.

Найбільшою за чисельністю еко-трофічною групою в обох лісових екосистемах виявилися сапробіонти, які в листяному лісі нараховували 2112 особин / 100 г підстилки, а в сосновому лісі – 2125 особин / 100 г підстилки. Цей показник для мікогельмінтів в листяному лісі становив 371 особину / 100 г підстилки, а в сосновому лісі їх менше, а саме 244 особин / 100 г підстилки. Еко-трофічна група всеїдних нематод нараховувала 130 особин / 100 г підстилки у листяному лісі та 160 особин / 100 г підстилки – у сосновому лісі. Найменшою за чисельністю еко-трофічною групою є хижі нематоди, яких в листяному лісі виявлено 95 особин / 100 г підстилки, а в сосновому лісі їх ще менше, а саме 15 особин / 100 г підстилки.

Співвідношення чисельності нематод окремих еко-трофічних груп в угрупованнях нематод різних лісових екосистем РЛП «Ялівщина» мало спільну тенденцію. А саме, в усіх досліджених місцях найчисельнішою групою нематод були сапробіонти, які склали у листяному лісі – 78,0%, а у сосновому лісі – 83,5%. Другою за щільністю популяції групою виявилися мікогельмінти, яких більше у листяному лісі – 13,7% і в 1,4 рази менше у сосновому лісі (9,6%). Всеїдні в складі популяцій становили від 4,8% до 6,3%. Хижі нематоди в обох лісових екосистемах займали незначне місце і склали в листяному лісі 3,5%, а в сосновому лісі їх в 5,8 рази менше (0,6%).

Найчисельнішим видом серед всеїдних нематод в обох обстежених лісових екосистемах зареєстрований *Mesodorylaimus bastiani* (Butschli, 1873) Andrassy, 1959. *Plectus parietinus* Bastian, 1865 домінував за чисельністю серед сапробіонтів як в листяному, так і в сосновому лісі, а *Plectus cirratus* Bastian, 1865 – лише в сосновому лісі. Серед мікогельмінтів в обох досліджених місцях найбільш чисельним видом був *Arhelenchoides composticola* Franklin, 1957.

Список використаних джерел

1. Груздева Л. И., Коваленко Т. Е., Матвеева Е. М. Сравнительная характеристика фауны нематод еловых лесов Карелии // Сохранение биологического разнообразия Финноскандии. Петрозаводск, 2000. С. 27.
2. Козловський М. П. Фітонематоды наземних екосистем Карпатського регіону. Львів, 2009. 316 с.
3. Шевченко В. Л. Нематоды лесной подстилки Черниговского Полесья // Нематоды естественных и трансформированных экосистем. Петрозаводск, 2011. С. 104–105.